

Ukládání odpadů na povrchu terénu v Ústeckém kraji

Krajský úřad Ústeckého kraje
Velká Hradební 3118/48
400 02 Ústí nad Labem

Zeminy

- v Ústeckém kraji největší problémy

§ 2 zákona o odpadech

Zákon se vztahuje na nakládání se všemi odpady, s výjimkou

j) zemin a jiných přírodních materiálů vytěžených během stavebních činností, pokud vlastník prokáže, že budou použity v přirozeném stavu v místě stavby a že jejich použití nepoškodí nebo neohrozí životní prostředí nebo lidské zdraví (tzn. nesmí dojít k porušení příslušných zvláštních předpisů upravující oblast životního prostředí – zákon o vodách, zákon o ochraně přírody apod.)

V případě výkopové zeminy, která se využije na jiném pozemku stejného vlastníka, nedojde vůbec k naplnění definice pojmu odpad a není nutné s ní nakládat dle zákona o odpadech (stanovisko MŽP).

Místem stavby se rozumí staveniště podle § 3 odst. 3 zákona č.183/2006 Sb., stavební zákon, tedy „místo, na kterém se provádí stavba nebo udržovací práce“.

Výkopová zemina na terénní úpravy - § 14 odst. 2 zákona o odpadech

- nutné povolení stavebního úřadu
- v Ústeckém kraji žádné takové zařízení neexistuje – nebezpečí nekontrolovaného ukládání zemin

Podmínky, které by mělo povolení stavebního úřadu obsahovat (podle metodického pokynu MŽP):

- katalogové číslo odpadu
- množství
- vedení evidence odpadů
- splnění požadavků vyhl.č. 294/2005 Sb.
- ohlášení zařízení podle § 39 odst. 3 zákona o odpadech

**OBSAHUJE POVOLENÍ STAVEBNÍHO ÚŘADU
TYTO PODMÍNKY VŽDY?**

Zeminy

Skládky

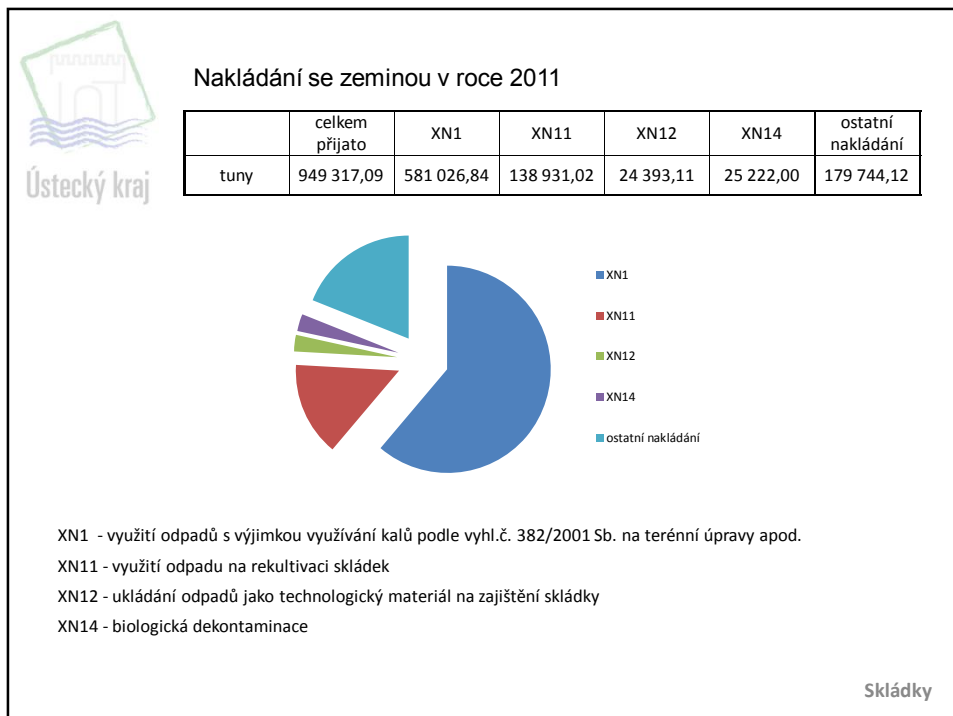
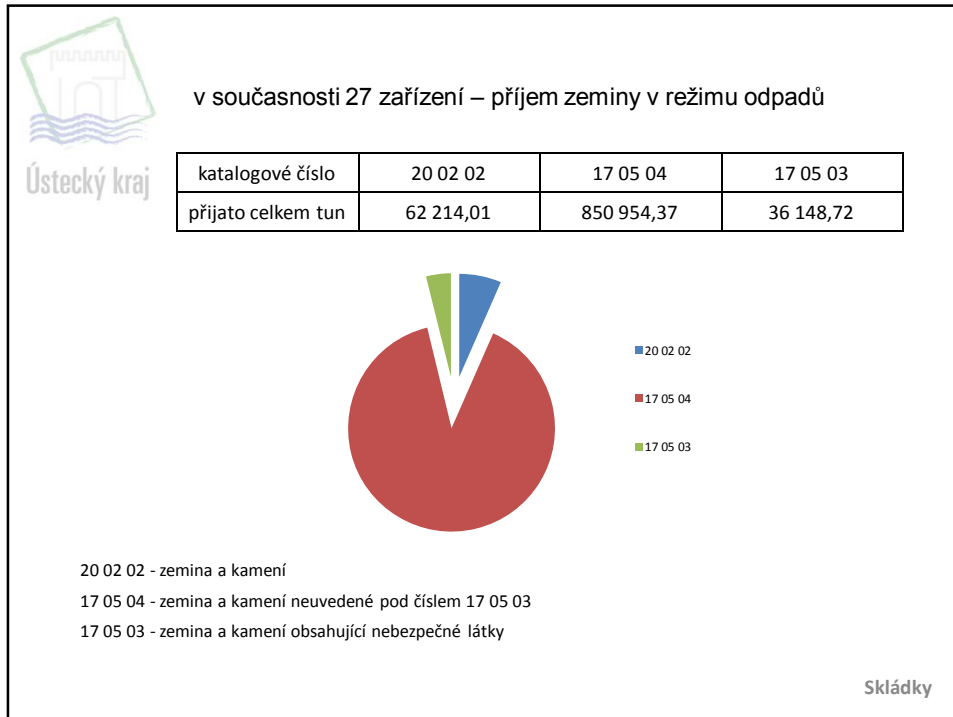
- zařízení podle § 14 odst. 1 zákona o odpadech

§ 3 zákona o odpadech

- 1) Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu o odpadech

§ 4 odst. 1 zákona o odpadech

- u) odstranění odpadů - činnost, která není využitím odpadů, a to i v případě, že tato činnost má jako druhotný důsledek znovuzískání látek nebo energie; v příloze č. 4 k zákonu o odpadech je uveden příkladný výčet způsobů odstranění odpadů

Dopady v praxi

1) původce:

- chce se inertních odpadů zbavit co nejlevněji
- nechce dělat moc rozborů (nejlépe žádné)
- minimální nebo žádné „papírování“

2) skládka:

- první fáze - „očistit“ cenu od poplatků a finanční rezervy
 - maximální využívání na terénní úpravy skládky a technologické zajištění skládky
 - použití na „konstrukční prvky skládky“
 - neexistují v odpadové legislativě
 - podléhají poplatkům nebo patří do druhé fáze?
- druhá fáze – úpravy již povolených rekultivací
 - navyšování „nutného“ množství odpadů k provedení rekultivace

Skládky

Odpady na povrchu terénu

§ 4 odst. 1 zákona o odpadech

- q) využití odpadů - činnost, jejímž výsledkem je, že odpad slouží užitečnému účelu tím, že nahradí materiály používané ke konkrétnímu účelu, a to i v zařízení neurčenému k využití odpadů podle § 14 odst. 2, nebo že je k tomuto konkrétnímu účelu upraven; v příloze č. 3 k zákonu o odpadech je uveden příkladný výčet způsobů využití odpadů
- s) materiálové využití odpadů - způsob využití odpadů zahrnující recyklaci a další způsoby využití odpadů jako materiálu k původnímu nebo jiným účelům, s výjimkou bezprostředního získání energie

1) zařízení podle § 14 odst. 1 zákona o odpadech

- zařízení uvedená v příl.č. 11 bodech 2 a 3 vyhl.č. 294/2005:
 - nezatěžovat původce předepsanými rozbory – přijímání odpadů na tzv. mezideponie, kde je poté „odebrán“ vzorek tak, aby „vyšel“ → tlak na vzorkaře a laboratoře

2) zařízení podle § 14 odst. 2 zákona o odpadech

- nebýt schváleni KÚ – nebýt na očích orgánům činným v OH (v Ústeckém kraji neexistují)
- nezatěžovat původce předepsanými rozbory – přijímání zeminy na tzv. mezideponie, kde je poté „odebrán“ vzorek tak, aby „vyšel“ → tlak na vzorkaře a laboratoře

Odpady na povrchu terénu

Výběr z podmínek rozhodnutí

1) Do zařízení budou přijímány výhradně odpady uvedené v tomto rozhodnutí v bodě 2, které budou splňovat požadavky na výsledky ekotoxikologických testů stanovené v příloze č. 10, tabulce č. 10.2, sloupec II vyhlášky č. 294/2005 Sb. Odpady využívané do svrchní vrstvy v mocnosti minimálně 1 m od povrchu terénu budou splňovat požadavky stanovené v sloupci I tabulky č.10.2 přílohy č.10 této vyhlášky.

2) Obsah škodlivin v sušině přijímaných odpadů nepřekročí nejvýše přípustné hodnoty anorganických a organických škodlivin uvedené v příloze č. 10, tabulce č. 10.1 vyhlášky č. 294/2005 Sb.

3) U výstupů z technologie bude v závislosti na vstupujících kontaminantech a způsobu dalšího využití kontrolován obsah škodlivin, minimálně však v rozsahu ukazatelů: **C₁₀ -C₄₀, PAU (mg/kg sušiny), pH**. K hodnocení ekologických vlastností vystupujících materiálů budou odebírány vzorky osobou, která je způsobilá k odběru vzorků po odborné, technické a zdravotní stránce. Při odběru vzorků budou dodržovány zásady uvedené v metodickém pokynu č. ZP 14/2008 odboru odpadů Ministerstva životního prostředí ke vzorkování odpadů a metody, postupy stanovené normami ČSN 01 5110 Vzorkování materiálů. Základní ustanovení a ČSN 01 5111 Vzorkování sypkých a zrnitých materiálů. Četnost kontroly bude minimálně ...

Odpady na povrchu terénu

- 3) Odpady katal. č. 17 01 01, 17 01 02 a 17 01 07 mohou být přijaty do zařízení teprve po vytřídění případných nebezpečných složek a po úpravě drcením tak, aby z nich mohl být odebrán reprezentativní vzorek (podoba štěrkopísků, stavebního kameniva, zásypového materiálu atd.).
- 4) V zařízení nesmí být využíván jakýkoliv druh odpadu přepravený ze zahraničí ani odpad vzniklý úpravou odpadu přepraveného ze zahraničí.
- 5) Provozovatel bude monitorovat zůstatkovou kapacitu zařízení tak, aby nemohlo dojít k jejímu půdorysnému ani výškovému překročení. V případě, že na základě zaměření bude zjištěno půdorysné nebo výškové překročení stanovené kapacity zařízení, budou tyto neprodleně odstraněny a těleso upraveno do souladu s projektovou dokumentací.
- 6) K vytvoření poslední vrstvy technické rekultivace pro zakládání porostů (min 30 cm) budou využity výhradně zeminy, hlšina a písky.

Odpady na povrchu terénu - výběr z podmínek rozhodnutí

- 7) Po dokončení terénních úprav provede provozovatel rekultivaci celého dotčeného území podle projektu rekultivace. Biologická část rekultivace bude provedena v nejbližším agrotechnickém termínu po dokončení terénních úprav na příslušné části zařízení. Rekultivace včetně biologické části bude dokončena nejpozději do dvou let od dokončení terénních úprav, následnou pěstební péčí v rozsahu ČSN 83 8035 bude provozovatel provádět nejméně po dobu pěti let.
- 8) Provozovatel umožní kontrolní odběr vzorků odpadů a podzemních nebo povrchových vod osobě, která se prokáže písemným pověřením ke kontrolnímu odběru vzorků vydaným Krajským úřadem Ústeckého kraje. Zároveň určí z řad zaměstnanců pracovníka, který bude osobně přítomen kontrolnímu odběru vzorků a podepíše protokol o kontrolním odběru vzorků.

Odpady na povrchu terénu – výběr z podmínek rozhodnutí

Problémy s odpady na povrchu terénu

§ 3 zákona o odpadech

- (5) Movitá věc, která vznikla při výrobě, jejímž prvotním cílem není výroba nebo získání této věci, se nestává odpadem, ale je **vedlejším produktem**, pokud
- vzniká jako nedílná součást výroby,
 - její další využití je zajištěno,
 - její další využití je možné bez dalšího zpracování způsobem jiným, než je běžná výrobní praxe, a
 - její další využití je v souladu se zvláštními právními předpisy a nepovede k nepříznivým účinkům na životní prostředí nebo lidské zdraví.

§ 3 zákona o odpadech

- (6) Některé druhy odpadu **přestávají být odpadem**, jestliže poté, co byl odpad předmětem některého ze způsobů využití, splňuje tyto podmínky:
- věc se běžně využívá ke konkrétním účelům,
 - pro věc existuje trh nebo poptávka,
 - věc splňuje technické požadavky pro konkrétní účely stanovené zvláštními právními předpisy nebo normami použitelnými na výrobky a
 - využití věci je v souladu se zvláštními právními předpisy a nepovede k nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo lidské zdraví.

vedlejší produkt X „neodpad“

a) vzniká jako nedílná součást výroby X věc se běžně využívá ke konkrétním účelům

obtížný výklad pojmu „výroba“

- zákon o odpadech nedefinuje
- možná definice: úmyslná činnost vedoucí k získání žádoucího cíle → zemina ze stavební činnosti – vedlejší produkt

využití ke konkrétním účelům

- např. zásypy, terénní úpravy → neodpad

vyžaduje – li „vedlejší produkt“ nějaký dodatečný způsob zpracování – není vedlejším produktem → odpad

vedlejší produkt X „neodpad“

b) její další využití je zajištěno X pro věc existuje trh nebo poptávka

využití zajištěno

- existují smluvní vztahy mezi dodavateli a odběrateli

existuje trh nebo poptávka

- existuje trh s vedlejším produktem a je aktivní
- vedlejší produkt není skladován po neomezeně dlouhou dobu – je aktivně obchodován

vedlejší produkt X „neodpad“

c) další využití je možné bez dalšího zpracování způsobem jiným, než je běžná výrobní praxe

X

věc splňuje technické požadavky pro konkrétní účely stanovené zvláštními právními předpisy nebo normami použitelnými na výrobky

obtížný výklad pojmu „běžná výrobní praxe“

- možná definice: nejčastěji používaný postup výroby při výrobě shodného typu výrobku různými výrobci

je-li nutné „vedlejší produkt“ upravit jiným způsobem, než jakým je upravována vstupní surovina → odpad

jestliže „neodpad“ nesplňuje požadavky na výrobky popř. výrobky jako vstupní surovinu → odpad

vedlejší produkt X „neodpad“

d) další využití je v souladu se zvláštními právními předpisy a nepovede k nepříznivým účinkům na životní prostředí nebo lidské zdraví

- např. zákon o vodách (vodní zákon), zákon o ochraně ovzduší, zákon o ochraně veřejného zdraví, zákon o technických požadavcích na výrobky

vedlejší produkt X „neodpad“

§ 3 zákona o odpadech

- (7) Pro konkrétní způsoby použití vedlejších produktů podle odstavce 5 a výrobků z odpadů podle odstavce 6 musí být splněna kritéria pro využití odpadů, pokud jsou stanovena.
- kritéria stanovena ve vyhl.č. 294/2005 Sb.:
 - a) požadavky na obsah škodlivin dle příl.č. 10
 - b) podmínky pro využívání odpadů na povrchu terénu dle příl.č. 11
 - c) množství větší než 1 000 tun → hodnocení rizika v dané lokalitě
- (8) Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu může stanovit vyhláškou kritéria upřesňující, kdy movitá věc může být považována za vedlejší produkt a nikoli odpad a kdy odpad přestává být odpadem.
- vyhláška neexistuje

vedlejší produkt X „neodpad“

Podmínka v rozhodnutí

Pokud nebudou splněny podmínky dle ustanovení § 3 odst. 6 zákona o odpadech, bude výstup ze zařízení evidován jako upravený odpad. Splnění podmínek dle ustanovení § 3 odst. 6 zákona o odpadech bude prokazováno evidencí účetních dokladů o prodeji výrobků – stavebního recyklátu, která bude na vyžádání předložena orgánům s kontrolní působností v odpadovém hospodářství. Kopie účetních dokladů dle ustanovení § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, budou součástí provozní evidence a budou uchovávány po dobu 5 let.

vedlejší produkt X „neodpad“

Hodnocení rizika

- 1) v dané lokalitě pro množství odpadů větší než 1000 tun:
 - rekultivace vytěžených povrchových důlních děl (povrchové doly, lomy, pískovny)
 - terénní úpravy nebo rekultivace lidskou činností postižených pozemků (s výjimkou rekultivace skládek)
- 2) zpracovává osoba mající osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu regulované činnosti hodnotitel ukládání odpadů vydané Českým báňským úřadem
- 3) zpracovává se v souladu s vyhl.č. 99/1992 Sb.:
 - v příloze jsou uvedeny vyloučené odpady
 - § 3 odst. 1 - ukládat odpady do podzemí (tj. podzemní prostory vzniklé přírodními vlivy nebo hornickou činností či činností prováděnou hornickým způsobem, do kterých se ukládají odpady) mohou právnické a fyzické osoby jen na základě získaného oprávnění (§ 5 odst. 2 zákona č. 61/1988 Sb.) a povolení (vyhl.č. 104/1988 Sb.)
- 4) zpracování integrovaného hodnocení úložiště podle přílohy č. 12 k vyhl.č. 104/1988 Sb.

Dopady v praxi

- 1) obtížná terminologie vedlejší produkt X „neodpad“
- 2) nutnost povolení podle § 14 odst. 1 zákona o odpadech
- 3) dodržování limitů daných vyhl.č. 294/2005 Sb.
- 4) málokdy provedené zpracování hodnocení rizika včetně zpracování integrovaného hodnocení úložiště
- 5) neexistence oprávnění podle § 5 odst. 2 zákona č. 61/1988 Sb. nebo povolení podle vyhl.č. 104/1988 Sb.
- 6) producent:
 - finančně zajímavější než skládkování
 - nevzniká mi odpad ani „neodpad“, ale vedlejší produkt - nemusím dodržovat legislativu ŽP
- 7) odběratel:
 - neodebírám odpad ani „neodpad“, ale vedlejší produkt - nemusím dodržovat legislativu ŽP (žádné rozборы, žádné hodnocení rizik apod.)

Ústecký kraj

Z uvedených důvodů původci i odběratelé hledají cestu, jak se v co největší míře zbavit povinností kladených legislativou ŽP → řešení:

VÝROBEK (včetně zeminy)

Dopady v praxi

Ústecký kraj

Výrobek (včetně zeminy)

- recyklační linka podle § 14 odst. 1 zákona o odpadech

§ 4 odst. 1 zákona o odpadech

- t) recyklace odpadů - jakýkoliv způsob využití odpadů, kterým je odpad znovu zpracován na výrobky, materiály nebo látky pro původní nebo jiné účely jejich použití, včetně přepracování organických materiálů; **recyklací odpadů není** energetické využití a zpracování na výrobky, materiály nebo látky, které mají být použity jako palivo nebo **zásypový materiál**

Zákon č. 22/1997 o technických požadavcích na výrobky:

§ 2

- a) výrobkem je jakákoliv věc, která byla vyrobena, vytěžena nebo jinak získána bez ohledu na stupeň jejího zpracování a je určena k uvedení na trh jako nová nebo použitá

Nařízení vlády č. 163/2002, kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky

- příloha č. 2, bod 9 – zvláštní materiály, výrobky konstrukce a zařízení, poř.č. 13 – zásypový materiál určený k likvidaci hlavních a starých důlních děl zasypáním
- § 5 – proces certifikace
- příloha č. 1, bod 3 – hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí, písmeno d) – dána povinnost neznečistit nebo nezamořit vody nebo půdy – Technický a zkušební ústav stavební Praha, s.p. tuto podmínku ve svých technických návodech pro posuzování shody stavebních výrobků řeší odkazem na vyhl.č. 294/2005 Sb. a zákon o vodách

Výrobek

TECHNICKÝ NÁVOD PRO ČINNOSTI AUTORIZOVANÝCH OSOB PŘI POSUZOVÁNÍ SHODY STAVEBNÍCH VÝROBKŮ PODLE NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 163/2002 Sb., VE ZNĚNÍ NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 312/2005 Sb. (dále jen „nařízení vlády“) 09.13 § 5

1. Výrobková skupina (podskupina):

Název	Číslo technického návodu
Zásypový materiál určený k likvidaci hlavních a starých důlních děl zasypáním	09.13.01
Zpevněný zásypový materiál - ZZM	

2. Vymezení způsobu použití výrobku ve stavbě:

Stabilizace jámových stvolů hlavních a starých důlních děl a jejich bezpečnostních pásem technologickými postupy stanovenými v konkrétních plánech likvidace.

3. Základní požadavky a vymezení posuzovaných vlastností:

Základní požadavek nařízení vlády	Harmonizované a určené normy	Vymezení posuzovaných vlastností
-	-	-

4. Podklady pro zpracování STO:

Základní požadavek nařízení vlády	Technické dokumenty	Vymezení posuzovaných vlastností
1.a)	ČSN EN 14227-3 (73 6156), čl. 6.1.3 a NA. 3.6 ČSN EN 14227-3 (73 6156), čl. 6.1.2 Konkrétní plán (projekt) likvidace	Zpracovatelnost, konzistence Vlhkost
1.b)	Konkrétní plán (projekt) likvidace ČSN EN 14227-3 (73 6156), čl. 7.2	Objemová hmotnost stvrdlého betonu Pevnost v tlaku - krychleň
3.d)	Konkrétní plán (projekt) likvidace Konkrétní plán (projekt) likvidace	Pevnost v prostém tlaku Propustnost - koeficient filtrace Nasákavost

5. Přehled dalších technických předpisů, které se vztahují na výrobek (souběh, doplňkové požadavky):

Technický předpis	Specifické požadavky
Vyháška ČSÚ č. 501/997 Sb., kterou se stanoví požadavky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bezpečnosti provozu při likvidaci hlavních důlních děl, ve znění pozdějších předpisů, §9	Lze použít jen nehořlavý, nerozpuštěný, neroztříštěný a neobnavný materiál, který nesmí ohrožovat životní prostředí škodlivými výparny nebo výfuky a respektuje požadavky zákona č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Základní požadavek nařízení vlády 2 b), 3 a), 3 d).
Vyháška MŽP č. 294/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, příloha č. 2, d. 1 a 2	Výfuky chemických prvků do konkrétních měřidel a zdravotní nezávadnost s vazbou na respektování požadavků zákona č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Limítní hodnoty viz tabulka č. I. Základní požadavek nařízení vlády 3 d).
Vyháška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 499/2005 Sb., kterou se mění vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně, příloha č. 10, tabulky č. 1 a 2	Mezní hodnota hmotnostní aktivity $Ra^{226} \leq 1000 \text{ Bq kg}^{-1}$. Směrná hodnota indexu hmotnostní aktivity $I \leq 2$. Základní požadavek nařízení vlády 3 c).
Nařízení (ES) 1907/2006 v platném znění. Omezení výroby, uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek, přípravo a předmělo	Bezpečnostní list Identifikační profil látky (SIP) Zpráva o chemické bezpečnosti (CSR)

Výrobek

TN 09.13.01.11jen 2011

- 1 -

Dopady v praxi

- 1) obtížná terminologie zásypového materiálu
 - výrobek podle zákona č. 22/1997 o technických požadavcích na výrobky X odpad podle definice recyklace v § 4 odst. 1 zákona o odpadech
- 2) producent:
 - finančně zajímavé
 - mám odpad, který dávám na recyklaci
- 3) odběratel:
 - odebírám odpad
 - z odpadu vyrábím certifikovaný výrobek – nemusím dodržovat legislativu ŽP (žádné rozborů apod.)

Výrobek

Závěr

- 1) odpad
 - finančně nákladné
 - velké množství papírování
 - vzhledem k poplatkům a jejich budoucímu zvyšování se hledají cesty zlevnění odpadů formou jejich neplacení maximálním využíváním odpadů na terénní úpravy, TZS popř. „konstrukční prvky skládky“
- 2) vedlejší produkt X „neodpad“
 - nejasnosti v legislativě
 - snaha vyhnout se nedorozumění s orgány státní správy
- 3) výrobek
 - snaha o minimální náklady na odstranění zemin, demoličních odpadů a další inertních materiálů - odpadů
 - představa o nedodržování legislativy životního prostředí u certifikovaného výrobku

Děkuji Vám za pozornost

Ing. Jaromír Šefl
Krajský úřad Ústeckého kraje
Velká Hradební 3118/48
400 02 Ústí nad Labem
tel.: 475 657 194
email: sefl.j@kr-ustecky.cz